

Mapování hnízdišť čejky chocholaté (*Vanellus vanellus*) v roce 2012

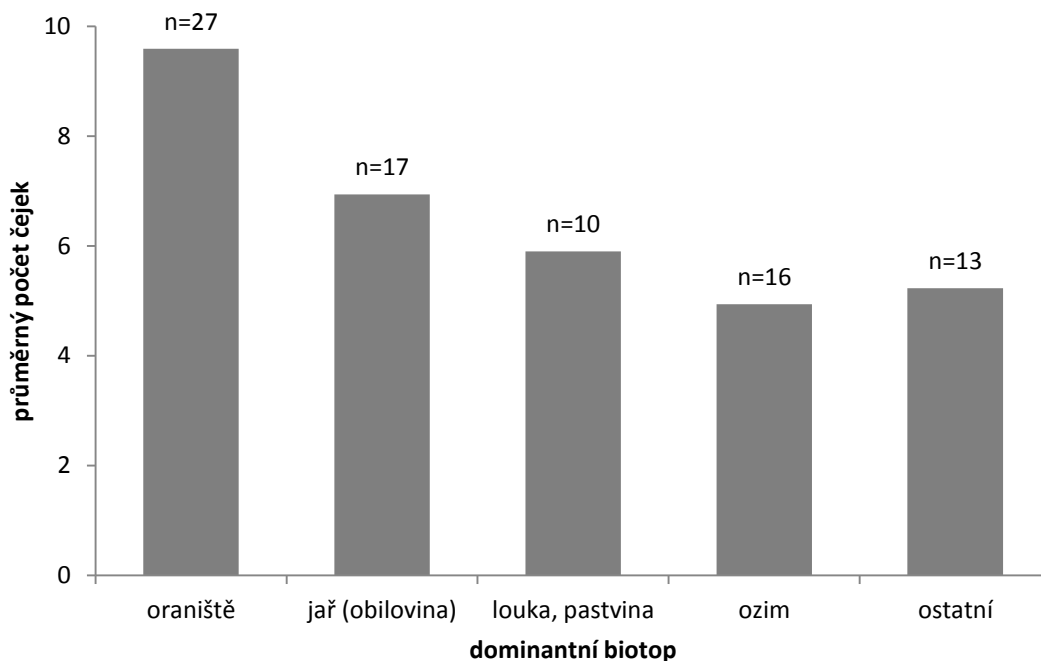
Vojtěch Kubelka, Václav Zámečník & Miroslav Ešus Šálek

Úvod

Před čtyřmi lety proběhl „Monitoring výskytu čejky chocholaté v ČR v roce 2008“. Výsledky tohoto monitoringu byly představeny na východočeské ornitologické konferenci u rybníka Dlouhý v říjnu 2010, na celostátní ornitologické konferenci v Mikulově v říjnu 2011 a rovněž na mezinárodní bahňákařské konferenci ve Skotsku v září 2011. Víme ale, že ornitologům v ČR a zejména aktivním mapovatelům čejek stále dlužíme detailní zpracování získaných dat. Tento dluh se pokusíme splatit formou detailního článku v letošním čísle ornitologického časopisu Sylvia.

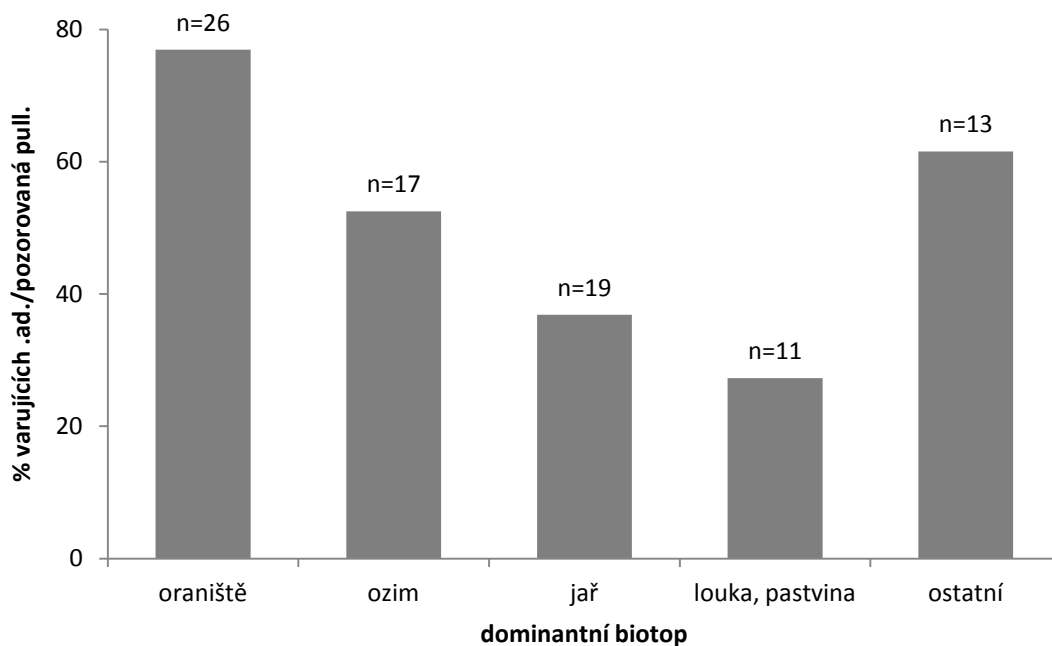
Příspěvek v současnosti prochází finálními úpravami před odesláním do recenzního řízení.

Monitoring v roce 2008 nás zejména poučil o tom, jakým způsobem lépe a efektivněji získávat údaje od pozorovatelů, které informace sčítatelé vyplňují ochotněji, které již méně a zda se vracejí v dalších fázích monitoringu na své sledované lokality. Z otázek týkajících se samotných čejek vyplynulo, že většina z nich hnízdí na orné půdě, kde má výsadní postavení biotop oraniště, ve kterém se nacházejí největší koncentrace hnízdicích čejek (obr. 1). Rovněž tak hnízdní úspěšnost čejek v tomto biotopu je vyšší než v jiných kulturách (obr. 2). Zjistili jsme, že největší hnízdní úspěšnost mají čejky na každoročně nebo pravidelně obsazovaných hnízdištích (obr. 3) a že nejvýznamnějším ohrožujícím faktorem čejek na hnízdištích je pozorovateli uváděna zemědělská činnost a to na téměř 60 % lokalit.

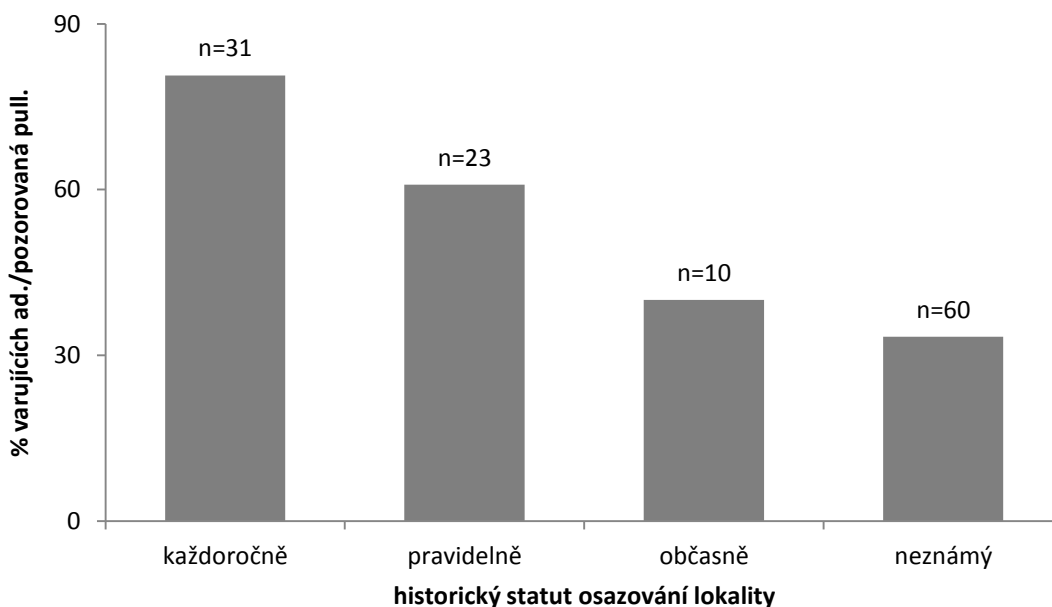

Obr. 1.: Průměrný počet jedinců čejek na lokalitu příslušného biotopu ve druhém sčítacím období monitoringu. U každého biotopu je vypsán počet lokalit (velikost vzorku). Méně obvyklé dominantní

biotopy byly shrnuty do kategorie „ostatní“. Celkové $n = 83$.

Obr. 2.: Relativní zastoupení varujících dospělců/pozorovaných mlád'at nepřímo naznačující míru hnízdní úspěšnosti (vyjádřeno v %) v dominantních biotopech. Celkové $n = 86$.

Obr. 3.: Relativní zastoupení varujících dospělců/pozorovaných mlád'at, jako faktoru nepřímo odrážejícího míru hnízdní úspěšnosti (vyjádřeno v %) ve 4 skupinách lokalit podle historického statutu. Celkové $n = 124$.

Výsledky monitoringu z roku 2008 bylo možné také využít pro zpřesnění podoby agroenvironmentálních opatření (AEO) pro čejku chocholatou na orné půdě. V rámci navrhovaného opatření vznikne na půdním bloku nebo jeho části na podzim oraniště a následně bude vyloučena veškerá zemědělská činnost do 25. května, kdy jsou už mláďata dostatečně velká a jsou schopná uniknout před zemědělskými stroji (Zámečník et al. 2010). Bližší informace o navrhovaném opatření se můžete dozvědět také v následujícím příspěvku tohoto zpravodaje, který se zabývá přímou ochranou hnízd čejek chocholatých (str. 66).

Kromě těchto výsledků jsme došli k dalším neméně zajímavým zjištěním, která budou prezentována v článku připravovaném do časopisu Sylvia. Tyto užitečné výsledky by však nebylo možné získat bez mnoha terénních ornitologů, kteří se do monitoringu v roce 2008 zapojili a poskytli nám řadu cenných informací. Jmenovitě to jsou: J. Bartoníček, J. Bašta, J. Bureš, J. Cepák, G. Čamlík, T. Diviš, M. Dušák, M. Dušek, M. Fejfar, M. Hanzlíková, K. Harant, J. Havlíček, J. Horák, M. Horáková, M. Chaloupka, K. Chmel, A. Kaduch, R. Kalous, V. Kodet, V. Kovář, V. Koza, J. Mach, J. Malina, L. Malý, R. Muláček, V. Opluštil, M. Pakandl, L. Praus, J. Pražan, J. Sladký, J. Sinko, T. Telenský, P. Tousek a A. Vondrka. Všem těmto jmenovaným pozorovatelům a rovněž i 15 dalším, kteří nám poskytli údaje o čejkách (které bohužel nezahrnovaly potřebné údaje pro další zpracování a nebyly využity), mnohokrát děkujeme za pomoc a těšíme se na další spolupráci právě v letošním roce!

Základním předpokladem pro zavedení nového AEO pro čejky hnízdící na orné půdě je podchycení co možná největšího počtu aktuálních hnízdišť, ze kterých budou následně vybraná vhodná hnízdiště pro AEO na základě předem stanovených kritérií (velikost hnízdní populace,

význam hnízdiště na regionální úrovni, využitelnost pro zemědělskou produkci aj.). Proto je hlavním cílem letošního monitoringu získat kvalitní data o co možná největším počtu hnízdišť čejek chocholatých v celé ČR. A to nebude možné bez vašeho aktivního zapojení! Výsledky, které nám pomůžete nashromáždit, pomohou nejen dalšímu bližšímu poznání hnízdní biologie čejek a zlepšení druhové ochrany tohoto mizejícího bahňáka, ale současně tím podpoříme celou řadu dalších rostlin a živočichů vázaných na ornou půdu (z ptačích druhů např. skřivana polního nebo kulíka říčního). Tedy neváhejte a připojte se k nám! Ale předtím si prosím pečlivě přečtěte následující metodiku. ☺

Metodika monitoringu v roce 2012

Veškeré potřebné informace budou k nalezení na samostatných webových stránkách projektu: www.cso.cz/cejka.html/. Tuto webovou stránku sledujte i v průběhu hnízdní sezóny, zde se objeví vše podstatné. Vkládání informací o hnízdicích čejkách bude letos probíhat velmi pohodlnou, rychlou a efektivní formou - vyplňováním on-line dotazníku přes osvědčený portál birds.cz na přímé adrese <http://cejka.birds.cz>, nebo přímo ze zadávacího okna na webových stránkách čejek. Na tomto místě děkujeme T. Telenskému a Faunistické databázi ČSO (avif.birds.cz) za vytvoření formuláře přímo na míru tomuto projektu. Pozorování vložená do projektu se automaticky stávají součástí Faunistické databáze a budou veřejně přístupná. Pokud ještě nejste registrovaným uživatelem birds.cz, je před vkládáním dat nutné se nejprve zaregistrovat (cca 30 vteřin), což Vám usnadní práci (není třeba stále dokola vyplňovat kontaktní údaje) a umožní Vám Vaše záznamy snadno upravovat, spravovat, stáhnout si na svůj počítač apod. Autorizace emailové adresy navíc znemožňuje její zneužití a zvyšuje důvěryhodnost sběru dat. Organizátoři Vás také budou moci kontaktovat v případě

potřeby e-mailem nebo oslovit prostřednictvím vkládaných komentářů.

Monitoring bude probíhat od **20. března** až do konce hnízdní sezóny, ale stěžejní je první období, tedy přelom března a dubna, kdy **bychom během 22 dní od 20.3. do 10.4. měli zmapovat co největší počet čejčích hnízdišť v celé ČR.** V tomto období se raději věnujte hledání nových hnízdních lokalit než kontrole lokalit v tomto roce již monitorovaných. Návrat na již sčítanou lokalitu má určitě význam pokud si myslíte, že při první kontrole jste ještě nezaznamenali čejky jako hnízdící, podhodnotili jste odhad početnosti čejek pro špatné počasí apod. V tomto prvním období dochází k výběru hnízdišť a začátku hnízdění. Čejky jsou nejspíše detekovatelné a jejich početnost na obsazených lokalitách dosahuje maximálních hodnot, proto je toto období opravdu stěžejní v rámci celé akce.

Během dalších 22 dní, od 11. dubna do 2. května, bude užitečné na co největším počtu lokalit kontrolovaných v prvním období provést druhou návštěvu a to minimálně 10 dní po provedení první návštěvy. Hledání nových lokalit v tomto období je však rovněž velmi přínosné i když výsledky z tohoto období jsou již trochu matoucí, protože čejky se mezitím mohly přeskupit mezi lokalitami po ztrátách snůšek v důsledku probíhajících polních prací nebo predace a může zde už jít o náhradní hnízdění na "provizorních" hnízdištích.

Lokality čejek bude jednoznačně přínosné sledovat i v květnu a červnu. Zde bude zajímavé navštívit zejména lokality sledované v předcházejících obdobích pro možnost zhodnocení vývoje hnízdiště v průběhu sezóny. I v tomto období je vhodné nacházet nové lokality s hnízdním výskytem čejek. Zde se může jednat o lokality náhradního hnízdění, lokality s kontinuálním výskytem čejek od počátku hnízdní sezóny nebo místa, kam se čejky přemístily až s vylíhlými kuřaty. Cenné budou pro

nás i poznámky o absenci čejek kdykoliv později v sezóně na lokalitě prokazatelně obsazené při předcházejících kontrolách. Tyto informace však nelze vkládat do databáze ČSO jako nové záznamy bez čejek, ale je možné k poslednímu pozitivnímu pozorování z dané lokality přidat komentář o negativním záznamu později v sezóně. Toto je nejjednodušší způsob, případně je možné všechny negativní záznamy dříve v sezóně obsazených hnízdišť souhrnně zaslat s přesným a jedinečným názvem lokalit na e-mail: zamecnik@birdlife.cz.

Čejky bude zajímavé sledovat i na pohnízdních shromaždištích, tedy v červenci. Z těchto pohnízdních shromaždišť se nám při monitoringu v roce 2008 data vůbec nesešla, takže o nich máme zatím jen velmi kusé informace.

Znovu však opakujeme: důraz je kladen zejména na první období od 20. března do 10. dubna!

Své terénní záznamy zadejte do on-line formuláře co nejdříve, nejlépe tentýž den po návratu z terénu. Existuje pro to několik dobrých důvodů: tentýž den si ještě dobře pamatujete polohu hnízdiště a můžete co nejpřesněji zadat správné GPS souřadnice, které jsou pro účely tohoto monitoringu stěžejní. V paměti máte v té době stále i další detaily z terénní pochůzky a pokud jste si je zapomněli poznamenat do terénního deníku, při vyplňování formuláře si na ně ještě vzpomenete a můžete je vyplnit. Data v terénním deníku nejsou vůbec jistá (ztráta deníku apod.). Díky Vaší pohotovosti ostatní pozorovatelé zjistí, že lokalita je již monitorována a že bude nebo nebude sledována dále v průběhu sezóny a podle toho mohou zaměřit své další sledovací úsilí. Pokud koordinátoři zjistí nějakou nesrovnalost nebo si budou přát nějaké doplňující informace o lokalitě (např.: jak podrobněji vypadá lokalita 50 párů v jednom oraništi ☺), bude stále čas tyto informace ověřit a doplnit. Po skončení

sezóny již bude pozdě. Takže svá data zadávejte do on-line dotazníku opravdu co nejdříve!

Čejky jsou začátkem sezóny při výběru hnízdišť v krajině poměrně nápadné a to nejen svým kontrastním zbarvením a akrobatickými lety během toku, ale zejména pronikavým voláním kvííí-vit. Při pátrání po čejkách věnujte přednostní pozornost zemědělským kulturám, které jsou na jaře částečně podmáčené (oraniště, mírné deprese ve vzházejících ozimech nebo jařinách, vlhké louky, okolí vypuštěných rybníků). Čejky je možno vyhledávat po celý den, avšak jejich aktivita výrazně klesá za větrného či deštivého počasí a také v časných odpoledních hodinách za velmi teplých slunečných dnů. Tokající čejky lze vyhledávat poslechem v otevřené krajině - zvláště v ranních hodinách je jejich tok slyšitelný na stovky metrů.

Při mapování v terénu se pohybujte pokud možno po komunikacích a polních cestách po okrajích polí a snažte se co nejvíce omezit rušení hnízdících čejek. Také respektujte práva vlastníků pozemků. Nejlepší je sledovat lokalitu z místa s dobrým rozhledem a z rozumné vzdálenosti, při které nedochází k plašení ptáků. Pro zjištění většiny ptáků postačí binokulární dalekohled se zvětšením 10x50, stativový dalekohled s větším zvětšením umístěný na vyvýšeném místě dobře poslouží pro dohledávání ptáků na hnízdech. Někteřým pozorovatelům se jeví jako optimální kompromis binokulární dalekohled se zvětšením 20x50. Hnízdiště je vhodné pozorovat alespoň 10 minut, sledovat přitom aktivitu jedinců a opakovaně přepočítávat čejky zejména během interakce s možnými predátory. Při vyhánění predátora (zejména dravců a krkavcovitých ptáků) z hnízdiště můžeme zjistit právě nejvyšší počet čejek.

Teritoriální samci jsou nápadnější, často létají nad plochou a volají, samice nejsou tolik nápadné a od konce března již mohou sedět na snůšce. Jak nejlépe odhalit ptáky sedící na hnízdech

podrobněji popisuje následující článek o přímé ochraně čejčích hnízd (str. 66). Při inkubaci snůšky se čejky na hnízdišti již tolik neprojevují a také s rostoucí vegetací jsou již hůře zjištělné. Jejich nápadnost se opět zvyšuje v období vodění mláďat (zejména při aktivní obraně proti predátorům).

Pokud se vám po 10 min. intenzivního sledování hnízdiště stále zdá, že jste nepozorovali většinu čejek (tzn., že při opakovaných přepočtech čejek stále přibývá), existuje možnost obezřetného vstoupení na okraj hnízdiště (při pohybu je nutné neustále sledovat plochu bezprostředně 1-2 m před sebou a včas objevit případné hnízdo) a jednorázově čejky vyplašit a spočítat. Stejně důležité je poté hnízdiště opatrně a co nejrychleji opět opustit. Pokud provedete toto jednorázové vyrušení čejek, uveďte to prosím do poznámky pozorování.

Při mapování čejek v terénu je potřeba si okamžitě psát poznámky, zvláště je nezbytné si zaznamenat vše, co je později povinné při vkládání do on-line formuláře. Předjedete tak pozdějším nesrovnalostem a zjištěním chybějících údajů. Zaznamenání jakýchkoliv dalších údajů je rovněž užitečné a žádoucí. Možné je i využít záznamu na diktafon (pozor na vítr v otevřené krajině!). Před opuštěním lokality si zkontrolujte, zdali máte zaznamenáno vše co je potřeba.

Pokud sčítáte větší oblast nebo máte konkrétní lokality, na kterých se chcete mapování čejek věnovat, pošlete seznam těchto lokalit nebo mapku této oblasti (postačí jednoduchý „printscreen“ mapy z internetu se zakreslením ploch v aplikaci malování) V. Zámečnickovi na adresu: zamecnik@birdlife.cz. Seznam pozorovatelů a lokalit bude vyvěšen a pravidelně aktualizován na stránkách www.cso.cz/cejka.html/. Tento seznam by si měl každý sčítatel prohlédnout před plánovanou vycházkou do terénu, aby mohl své úsilí zaměřit na dosud nemapované oblasti a lokality. Stejně tak by měl každý poslat seznam

svých lokalit a mapku sledované oblasti, aby ani ostatní sčitatelé zbytečně neduplikovali jeho záznamy a naopak pokryli co největší počet nepodchycených čejčích hnízdišť.

Jako jednu lokalitu lze vyplnit hnízdiště čejek v jedné plodině a na jednom poli. Pokud existují dvě jednoznačně oddělená hnízdiště čejek na opačném konci stejného pole, je možné (žádoucí) je vyplnit jako dvě samostatné lokality. Naopak, pokud jedno hnízdiště čejek zasahuje do dvou a více plodin (hnízdnicích prostředí), je potřeba se řídit následujícím pravidlem: pokud se více než 80% hnízdicích čejek nachází v jednom hnízdním prostředí (polním celku), lze toto prostředí vyplnit jako dominantní, ostatní prostředí a počty čejek je potřeba vypsát do poznámky a celé hnízdiště vyplnit jako jednu lokalitu. Pokud jsou čejky rovnoměrněji rozmístěny do více sousedních ploch s různým prostředím, je žádoucí vyplnit samostatné formuláře pro každé prostředí, tedy toto jedno velké hnízdiště rozepsat jako dvě a více různých lokalit. Do poznámky je potřeba napsat, že se jedná o jedno komplexní hnízdiště. Toto detailnější rozdělení hnízdiště na více hnízdních prostředí je důležité pro zaznamenání co nejprimárnějších dat, např. zjištění, která část lokality je pro čejky nejdůležitější a jak se mění využití jednotlivých ploch v rámci tohoto hnízdiště v průběhu sezóny. To je důležité z praktického hlediska pro navržení efektivního AEO opatření na dané lokalitě.

Komentáře k vyplňování on-line dotazníku

Zde jsou podrobněji rozepsány postupy, jak správně vyplnit on-line formulář a na co si dát pozor. Komentovány jsou pouze údaje zasluhující další vysvětlení. Každý formulář musí obsahovat povinné části dotazníku: **datum sčítání** a **jméno pozorovatele**. Dále je povinná kolonka **obec (část obce)**. Zadáním tohoto údaje se Vám přiblíží mapka do požadované oblasti, kde poté snadno dohledáte polohu hnízdiště. Jednu z nejdůležitějších kolonek tvoří **souřadnice**. Bez

přesného lokalizování hnízdiště by celé mapování ztrácelo smysl. Zde doporučujeme přepnout na satelitní mapu a při dostatečném zvětšení dohledat přesnou polohu hnízdiště. GPS souřadnice zadáte do odhadnutého středu hnízdiště na mapě kliknutím levého tlačítka myši. Ze satelitních snímků mohou mnohá pole vypadat podobně, proto je potřeba opětovným oddálením mapy zkontrolovat, zda byla lokalita zanesena opravdu do správného místa.

V další části dotazníku je nezbytné zadat co nejpřesnější **počet** čejek. Do této kolonky vyplňte maximální zjištěný počet dospělých jedinců čejky při dané kontrole (mláďata se vypisují pouze do poznámky). Pokud je na lokalitě více než 20 čejek a vy nejste schopni je přesně spočítat, je možné uvést počet ve tvaru „cca 30“. Podobným způsobem můžete uvést „min 10“ v případě, kdy kvůli zhoršeným podmínkám počasí nebo krátké době návštěvy lokality předpokládáte podstatně více přítomných čejek na lokalitě. V tomto případě by bylo vhodné provést opětovnou důkladnější kontrolu hnízdiště. Samozřejmě, že si nikdy nemůžeme být jisti, že jsme sečetli všechny čejky na lokalitě, ale pokud máte pocit, že jste lokalitu dobře obsáhli, zadejte počet pouze ve tvaru „18“ – míněno 18 dospělých čejek. Pozor: do databáze nelze zadat negativní pozorování, tj. počet 0!

Další důležitou a proto povinnou kolonkou je **prostředí**. Nejčastěji se bude jednat zároveň o hnízdní prostředí. Zde máte na výběr z 13 možných typů prostředí. Jsou jimi: oraniště; ozim; louka; pastvina (to je vlastně louka s přítomnými hospodářskými zvířaty, nepoužívaná pastvina je loukou); zvláčené/oseté pole; jarní obilovina; kukuřice; řepka; dno rybníka/odkalovací nádrž; výtopa rybníka, trvale podmáčené ostřicoviště; strniště; úhor – pole nechané alespoň 1 rok ladem a jeteliště/vojtěška. Před vlastním mapováním se ujistěte, že máte představu, jak dané konkrétní prostředí vypadá. Pokud se stane, že čejky

objevíte v neobvyklém biotopu (brambořiště, pole řepy apod.) nebo si nejste jisti zařazením prostředí na vaší lokalitě, tak zadejte „jiné prostředí“ a co nejpodrobněji ho popište do poznámky.

Přítomnost vody na lokalitě je rovněž důležitá. Zde existují 4 možnosti, z nichž jednu je nezbytné vybrat. Poslední možnost: „rozsáhlá podmáčená plocha“ představuje opravdu plošně zatopené pole nebo louku, kde není voda vidět pouze v depresích. Biotopy jako dno rybníka/odkalovací nádrž nebo výtopa rybníka, trvale podmáčené ostřicoviště budou zpravidla také rozsáhle podmáčené plochy.

Posledním povinným údajem je **pravidelnost hnízdního výskytu** čejek na lokalitě. Jedná se o údaj, ke kterému je potřeba znát historický stav čejek na dané lokalitě. V případě nově objevených lokalit je možné zadat: „nevím, lokalitu jsem v předchozích letech nesledoval“. Rozdíl mezi občasným/nepravidelným a pravidelným/každoročním hnízdištěm je snad zřejmý. Pro jistotu příklad: Pokud jsem lokalitu pozoroval 6 let a čejky byly přítomny v 1-3 letech, tak se jedná o občasně/nepravidelné hnízdiště, pokud jsem zde čejky pozoroval ve 4-6 letech, jedná se o pravidelné/každoroční hnízdiště. Podobný poměr lze stanovit z různého počtu let sledování. Do poznámky prosím uveďte, kolik let lokalitu sledujete. Pravidelnost hnízdního období se vztahuje k posledním 6, maximálně 10 hnízdním sezónám, historické výskyty čejek na lokalitě staršího data již neberte v potaz.

Nepovinnými, ale velmi důležitými a potřebnými částmi dotazníku jsou:

Časové rozmezí sčítání na dané lokalitě. Tento údaj prosím uvádějte v rozmezí od do (např.: 15:30-16:10). Časové rozmezí je důležité pro posouzení úsilí pozorovatele a denní doby sčítání.

Lokalita. Tato kolonka není povinná, ale je velmi důležitá pro snadnou identifikaci lokality

pozorovatelem a při komunikaci organizátorů s mapovatelem (domluva podle jednoznačného názvu lokality je snazší, než podle GPS souřadnic...). Důležité je při každé kontrole stejné lokality zadávat její název identický s předchozím, abychom věděli, že se opravdu jedná o další návštěvu stejné lokality.

Aktivita. Rovněž se nejedná o povinný údaj, ale jeho vyplnění je velmi důležité, zejména s ohledem na průkaznost hnízdění čejek na lokalitě a tedy i významnost lokality pro čejky. Pro vyplňování čejčího dotazníku jsou relevantní následující možnosti (seřazené podle průkaznosti hnízdění od nejnižšího k nejvyššímu): lov/sběr potravy => volání => tok => páření => staví hnízdo (u čejky hloubení hnízdního důlku) => obsazené hnízdo => vzrušené chování a varování (u čejky zejména intenzivní vyhánění ptačích predátorů, varování i na člověka, svědčí spíše o přítomnosti mlád'at) => čerstvě vylétaná mlád'ata (u čejky znamená pozorování samostatných nevzletných mlád'at, do poznámky můžete odhadnout jejich věk). Lokalita, kde čejky zahnízdlily a úspěšně vyvedly mlád'ata, je pochopitelně hodnotnější než ta, kde došlo pouze k neúspěšnému zahnízdění. Proto vyplňujte vždy k dané kontrole aktuální nejvyšší průkaznost hnízdění (tedy pokud čejky na lokalitě sbírají potravu, tokají a jednu samici vidím na hnízdě => uvedu do aktivity „obsazené hnízdo“). Tento princip platí obecně. Během minimálně 10 minut pozorování by se měly čejky nějak projevit, pokud však opravdu nezaznamenáte žádnou aktivitu, popište to do poznámky.

Do pozorování můžete vkládat **fotku**. Zde oceníme především celkovou fotku hnízdiště (zvláště nějakého netradičního), detailní fotku neurčeného prostředí apod. Fotodokumentace samotných čejek není potřebná.

Výšku porostu uvádějte zaokrouhlenou na 5 cm a hodnoťte ji jako výšku, které dosahuje většina rostlin na hnízdišti (nepočítají se nejvyšší

stébla, ani to, že obilí okolo mokřiny nevzešlo a je nižší než na zbytku hnízdiště). Na ostatních částech pole, které čejky nevyužívají, může být porost zpravidla ještě vyšší, ale nás zajímá výška porostu právě na celém hnízdišti. Pro srovnání můžete do poznámky napsat, jak vysoký je většinový porost na celém poli (zahrnutý jsou i ty části stejného prostředí/pole, kde čejky nehnízdí).

Zbývají na vyplnění dvě okna rozsahově neomezených poznámek. Nad spodním oknem jsou vypsány informace, které bychom rádi o hnízdišti získali. Postačí si tento odstavec zkopírovat do poznámky a na patřičných místech heslovitě sdělit požadované údaje (často stačí „ano/ne“, „nejsou“ apod.). Zde budeme moc rádi, pokud uvedete alespoň některé z doporučených informací:

Odhad velikosti plochy v ha, kde čejky hnízdí – velikost oblasti, kde čejky pravděpodobně hnízdí, např. „cca 3 ha kolem vlhké deprese“ nebo „čejky hnízdí rozptýleně na západní polovině pole (cca20 ha)“.

Ohrožující faktory čejek na lokalitě – např. zemědělské práce (zvláčení oraniště, smykování louky apod.), pozorování predační události „pochop se snažil ukořistit mládě“, „lokalitou proběhla liška“ nebo „hnízdiště pozorně sledují z nedalekého stromu 2 vrány“, rušení lidmi a další.

Přítomnost hnojiště – jedná se o vyhledávané potravní stanoviště pro čejky s mlád'aty. Pokud je přítomné, uveďte, zda se nachází přímo na hnízdišti, nebo je za jeho hranicemi (v tomto případě uveďte jak je hnojiště daleko od kraje hnízdiště). Při kontrole v době vodění mlád'at je vhodné také zkontrolovat jeho okolí.

Poměr pohlaví; počet ptáků na hnízdech, počet mlád'at, kolik let sledujete danou lokalitu... a cokoliv dalšího.

Nakonec bude velmi užitečné zodpovězení těchto tří otázek v poznámce:

Provedu další kontrolu této lokality? – pokud plánujete lokalitu znovu navštívit, uveďte to => všichni budou vědět, že lokalita bude dále sledována, stejně tak, pokud máte jistotu, že už se na lokalitu nevrátíte, uveďte to a všichni budou vědět, že tato lokalita je volná pro další monitoring; pokud to bude významná lokalita, pokusíme se za Vás sehnat náhradu.

Provedl jsem negativní kontrolu této lokality? – pokud jste zmapovali širší oblast a na této lokalitě jste čejky pozorovali až nyní, uveďte do poznámky data předchozích negativních kontrol (např. „8.4. a 19.4. jsem zde čejky nepozoroval“), tyto údaje jsou důležité pro rozhodnutí, zdali se jedná o lokalitu náhradního hnízdění, kde čejky na počátku hnízdění sezóny nebyly přítomny nebo zdali tuto jistotu nemáme a lokalita objevená 15. května může být náhradní hnízdiště stejně dobře jako lokalita obsazená od začátku sezóny, jen ji dříve nikdo nenavštívil.

Vstoupil jsem do plochy hnízdiště? – stačí uvést „ano“ nebo „ne“ za zkopírovanou otázku ze záhlaví poznámky, případně je možné informaci více rozepsat. Tento údaj je důležitý pro stanovení přesnosti odhadu čejek na lokalitě.

Literatura

Zámečník V., Štorek V. & Kubelka V. 2010: Ochrana hnízd čejky chocholaté na orné půdě. *Česká společnost ornitologická, Praha.*

Tento článek byl vyčleněn pro potřeby snazší komunikace z elektronického zpravodaje skupiny pro výzkum a ochranu bahňáků v ČR– Vanellus 7